

Анастасія Візер

студентка 3 курсу Навчально-наукового інститут права
та міжнародно-правових відносин Університету
митної справи та фінансів

Важливість виконання рішень МКС

Міжнародний кримінальний суд (надалі – МКС) є постійнодіючою установою та має повноваження здійснювати юрисдикцію стосовно осіб за найбільш тяжкі злочини, що викликають занепокоєння міжнародного співтовариства, як зазначено в Римському статуті, та доповнює національні системи кримінального правосуддя[1].

Юрисдикція МКС включає в себе найбільш тяжкі злочини, що викликають занепокоєння всього міжнародного суспільства – це: злочини геноциду, злочини проти людяності, воєнні злочини, злочини агресії. Враховуючи складність і тяжкість розслідуваних злочинів тривалість провадження по даним категоріям справ може продовжуватися кілька років. Складний процес збору та перевірки доказів, проведення великої кількості експертиз, опитування багатьох свідків, значних витрат, багатоденних судових засідань – все це впливає на тривалість судового розгляду справи. Можна стверджувати: чим складніша справа, тим довший судовий процес, це надзвичайно сильно впливає на ефективність діяльності МКС.

Судовий процес складається з 6 стадій. На стадії розслідування Палата досудового провадження видає заявою Прокурора ордер на арешт особи, про що зазначено в ст. 58 Римського статуту[1]. Держави-учасниці Римського статуту зобов'язалися співпрацювати з МКС. Втім існують випадки, коли держава-учасниця не виконує зобов'язання щодо клопотання про співпрацю і це може призвести до небажаних наслідків. По-перше, доки винуватці не будуть заарештовані та передані МКС, справа

залишатиметься на стадії судового розгляду. МКС не судитиме осіб, якщо вони не присутні в залі суду, про що закріплено в ст. 63 Римського статуту[1]. По-друге, у разі не виконання державою-учасницею зобов'язання щодо клопотання про співробітництво, остання перешкоджає Суду виконувати його функції й повноваження та заважає розгляду справи. Із цього приводу Суд може ухвалити висновок й передати питання до Асамблеї держав-учасниць або, у тих випадках, коли це питання передане Суду Радою Безпеки, – до Ради Безпеки[1]. Коли юрисдикція Суду ініціюється Радою Безпеки, обов'язок співпрацювати поширюється на всі держави-члени ООН, незалежно від того, чи вони є учасницями Статуту. Однак варто наголосити на тому, що до злочинів, що підпадають під юрисдикцію МКС, не застосовуються будь-які строки давності, а тому особи, які не постали перед Судом, не уникнуть відповідальності.

Одним із останніх прикладів невиконання зобов'язань є ситуація з Монголією – державою-учасницею МКС. Вона у вересні 2024 року не виконала зобов'язання, а саме не здійснила арешт президента рф. Стосовно останнього, 17 березня 2023 року, Палата попереднього провадження II Міжнародного кримінального суду видала ордер на арешт у контексті ситуації в Україні[3]. У вересні 2024 року, вперше, з дня видачі ордеру на арешт, президент рф ступив на землі однієї з держави-учасниці МКС та не був заарештований[2]. Мотивуючи свої дії політичною залежністю від рф, Монголія відмовилася здійснювати арешт. Дана ситуація показує нам одну з головних проблем невиконання рішень МКС та перешкоджанню подальшому розгляду справи. Римський статут передбачає спеціальну процедуру, щодо роботи з такими випадками, коли держава не співпрацювала із судом. На дії Монголії МКС вже готує відповідні рішення, однак на даний час це не підлягає розповсюдженню, а тому чекаємо на офіційні звернення від представників МКС або Монголії. Відсутність співробітництва держав підриває цілі МКС, а саме забезпечення міжнародної справедливості, запобігання безкарності та зміцнення правопорядку. Надважливо, реагувати на випадки невиконання та забезпечувати шляхи притягнення до відповідальності за найтяжчі злочини.

Складний механізм розгляду рішень залишає рішення МКС «на папері». МКС не має власних інструментів для примусового виконання своїх рішень, а тому покладається на співробітництво держав-учасниць та міжнародних організацій. Наприклад, коли МКС визнає осіб винними, але їхнє місцеперебування залишається невідомим, що фактично унеможливорює виконання рішень, навіть за умов співпраці держав-учасниць, це підриває ефективність МКС. Така ситуація викликає обурення серед жертв та міжнародних організацій, оскільки рішення МКС не приносить справедливості. Це також вказує на неефективність методів виконання рішень. Для запобігання таких ситуацій, необхідне посилене співробітництво, створення чітких механізмів відповідальності.

Отже, розглядаючи реалізацію рішень МКС варто зазначити, що їх виконання є надважливим для підтримки міжнародного правопорядку, забезпечення принципу невідворотності покарання та справедливості для жертв. Неналежне виконання державами-учасницями рішень МКС впливає на ефективність роботи та досягнення цілей діяльності суду. На нашу думку,

варто налагодити посилене міжнародне співробітництво, впровадити чіткий механізм виконання рішень МКС, адже тільки таким чином досягнеться справедливості і можна зміцнити систему міжнародного кримінального судочинства.

Література

1. Римський статут міжнародного кримінального суду : Статут Міжнар. судів від 17.07.1998 р. : станом на 21 серп. 2024 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_588#Text (дата звернення: 06.10.2024).
2. Johecová K. Sorry not sorry, says Mongolia after failure to arrest Putin. *POLITICO*. URL: <https://www.politico.eu/article/mongolia-failure-arrest-vladimir-putin-international-warrant-international-criminal-court/> (date of access: 06.10.2024).
3. Situation in Ukraine: ICC judges issue arrest warrants against Vladimir Vladimirovich Putin and Maria Alekseyevna Lvova-Belova. *International Criminal Court*. URL: <https://www.icc-cpi.int/news/situation-ukraine-icc-judges-issue-arrest-warrants-against-vladimir-vladimirovich-putin-and> (date of access: 06.10.2024).

Юридичний факультет Національного університету
біоресурсів і природокористування України
Інститут права Львівського державного університету
внутрішніх справ
Юридичний факультет Запорізького національного
університету
Юридичний факультет Сумського Національного
аграрного університету
Студентський науковий гурток «Клуб юних теоретиків»

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

учасників

ХVІІІ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО- ПРАКТИЧНОЇ ОНЛАЙН-КОНФЕРЕНЦІЇ «ПРОБЛЕМИ ЮРИДИЧНОЇ НАУКИ ОЧИМА МОЛОДИХ НАУКОВЦІВ»

17 жовтня 2024 р.

м. Київ

УДК: 340:167.1:378.2

**Матеріали XVIII Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції
«Проблеми юридичної науки очима молодих науковців»**

П.78

**Проблеми юридичної науки очима молодих науковців : зб. наук. пр. XVIII Всеукр.
наук.-практ. онлайн-конф. (м. Київ, 17 жовтня 2024 р.) / Укладачка: Віра Качур. К.,
2024. 420 с.**

У збірнику подані наукові здобутки учасників, що присвячені
проблемам юридичної науки.

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

**За зміст наукових матеріалів відповідальність несуть їх автори та
наукові керівники**